

MARTA WĘGLIŃSKA

UPADEK. GRAWITACJA

TENDENCY TO COLLAPSE

MARTA WĘGLIŃSKA

UPADEK. GRAWITACJA

TENDENCY TO COLLAPSE

WSZYSTKO SIĘ PRZEKSZTAŁCA I NIC NIE GINIE
(tekst z rysunku Marty Węglińskiej)

Heraklit powiedział, że w obwodzie początek i koniec są tym samym punktem. Amulet grecki z III wieku, znajdujący się w British Museum, daje nam obraz lepiej ilustrujący tę nieskończoność: jest to wąż gryzący się w ogon, lub, jak to pięknie wyraził Ezequiel Martinez Estrada, „wąż, który zaczyna się na końcu ogona”. [...] Uroboros (ten, co pożera swój ogon) jest naukową nazwą potwora, który często służył jako symbol alchemikom. Jego najbardziej znany opis znajduje się w kosmogonii skandynawskiej. [...] W *Eddzie Młodszej*, pisze Snorri Sturluson, że Loki to ojciec wilka i węża. Wyrocznia przepowiedziała bogom, że te zwierzęta staną się przyczyną upadku Ziemi. [...] Kiedy nadejdzie Zmierzch Bogów, wąż pożre Ziemię, wilk zaś Słońce.

Jorge Luis Borges, *Zoologia fantastyczna*,
Czytelnik, Warszawa 1985

Nowe prace Marty Węglińskiej — filmy eksperymentalne, książki artystyczne, rzeźby, instalacje, malarstwo i rysunek — inspirowane są przede wszystkim podróżami i odnoszą się do uniwersalnych praw rządzących światem i ludzkim w nim bytowaniem, odbitych w mitach i historiach z różnych kultur. Pisze ona tak: „Pracuję w podróży. Podróże wpływają na moją twórczość. Inspirują mnie historie, materiały archiwalne, lokalna kultura i tradycje”. Wystawę *Upadek. Grawitacja* prezentowaną w Miejscu Projektów Zachęty poprzedziły pobyty artystki w Indonezji, które umożliwiły jej głębsze poznanie lokalnych historycznych, przyrodniczych i kulturalnych kontekstów. Z inspiracji tych powstał film, instalacja, rysunki, batikowe malarstwo, rzeźby i fotografie. Opowiadają one historie o nieuchronności upadku/schyłku, zmienności świata i życia w czasie, utracie równowagi, błędzie/zniekształceniu/niedopasowaniu elementów czy o zawodności widzenia. Wystawa ma charakter jednolitej estetycznie instalacji wykorzystującej architektoniczną specyfikę galerii. Za sprawą artystki w sali na parterze pojawiły się ruiny świątyni jakiejś dawnej cywilizacji: fragmenty kolumn, ułamki architektury. W niektórych miejscach widz na udatnie udających biały marmur reliktach dostrzeże niby-pozostałości polichromii (żółte, czerwone i niebieskie plamy). Kilka płaskich elementów stanowią stół i siedziska. Tam Węglińska rozłożyła swoje książki artystyczne, w których poetyckim tekstem towarzyszą obrazowe zapisy wrażeń z różnych podróży. Między nimi autorka rozmieściła artefakty nawiązujące do wątków wystawy i indonezyjskiej kultury. Niektóre z nich (na przykład maska) stanowią scenografię filmu *Sklonność do upadku* prezentowanego w dolnej części galerii. Na umieszczonym obok ruin ekranie widzimy kadry filmu z aktorami na tle szczątków świątyni, nad którą powoli przejmują władzę natura. Na ścianach zawisły fotografie oraz rysunki Węglińskiej (ich motywy przypominają kształty wyjęte z rycin ilustrujących procesy geologiczne).

Po drodze do sali z projekcją filmu widz znajdzie batik z różą wiatrów. Artystka ponownie użyła czterech podstawowych kolorów, w kulturze Indonezji symbolizujących strony świata czy żywioły/namiętności. Na ścianach wiszą zaś rzeźby — jedna z nich inspirowana jest jawańskimi maskami tanecznymi, inna wyobraża schemat sił grawitacji (koło i skierowane w dół strzały). Uważny widz dostrzeże też płaskorzeźbę z motywem uroborosa.

Film *Sklonność do upadku* powstał w czasie ostatniego pobytu artystki w Indonezji, we współpracy z miejscowymi artystami: dwójką tradycyjnych tancerzy (Anter Asmorotedjo, Anita Listyaningrum) oraz mistrzem lokalnej sztuki walki (Ruben Panginkayon), którzy zgodzili się odegrać wskazane przez artystkę postaci: Panjego i Candrę Kiranę — parę mitycznych kochanków prześladowanych przez podstępne fatum — oraz Gravity upostaciowującego skłonność do upadku. Aktorzy odziani są w stroje zaprojektowane przez Martę Węglińską, które twórczo reinterpretują kostiumy tradycyjnych tancerzy. Ona sama wciela się w postać kobiety-kariatydy, symbolu stabilności. Choreografię ułożyła artystka we współpracy z aktorami. Autorem zdjęć jest indonezyjski operator Adi Semali, a sztuczne ruiny były realizowane wraz z Magdaleną Jęczeń.

Akcja filmu rozgrywa się w Yogyakarcie: w zrujnowanej świątyni Ratu Boko, dziesiętnastowiecznym pałacu, wodnym ogrodzie Warung Boto, a także w lasach czy wśród pól ryżowych. Wykorzystany w kostiumach i elementach scenografii zestaw kolorów: żółcień/ochra, czerwień, biel, niebieski/czarny uzupełnia zieleń roślin w tle scen odgrywanych przez dramatis personae. Węglińska jest także autorką metaforycznego tekstu dopełniającego atmosferę filmu. W ścieżce dźwiękowej wykorzystano starą pieśń jawańską. Muzykę opracował J Mo'ong Santoso Pribadi.

Projekt *Upadek. Grawitacja* łączy subiektywne, egzystencjalne przemyślenia z uniwersalnymi wątkami obecnymi w różnych kulturach (kosmogonia i historia/los człowieka). Artystka tworzy poetycką opowieść, twórczo zestawiając motywy z jawańskiej i europejskiej kultury, ze sztuki wysokiej i ludowej tradycji.

Magda Kardasz

EVERYTHING IS TRANSFORMED AND NOTHING IS LOST
(text from a drawing by Marta Węglińska)

Heraclitus had said that in the circumference the beginning and the end are a single point. A third-century Greek amulet, preserved in the British Museum, gives us the image which best illustrates this endlessness: the serpent that bites its own tail or, as the Argentine poet Martínez Estrada so beautifully put it, 'that begins at the end of its tail'. . . . Uroboros (Greek for 'the one that devours its tail') is the learned name of this creature which became the symbol adopted by alchemists in the Middle Ages. . . . In the Younger Edda, Snorri Sturluson recorded that Loki fathered a wolf and a serpent. An oracle warned the gods that these creatures would be the earth's downfall. At the Twilight of the Gods the serpent will devour the earth and the wolf the sun.

Jorge Luis Borges, *Books of Imaginary Beings*,
trans. Norman Thomas di Giovanni
in collaboration with the author, Harmondsworth: Penguin
Book, 1974]

Marta Węglińska's new works — experimental films, artistic books, sculptures, installations, painting and drawing — are primarily inspired by travel and refer to the universal laws governing the world and the human existence in it, reflected in myths and stories from various cultures. The artist writes: 'I work when I travel. Travels determine my interests. My work is inspired by stories, archives, local culture and traditions.' The *Tendency to Collapse* exhibition, presented at the Zachęta Project Room, was preceded by the artist's time in Indonesia, which let her more closely explore local historical, natural and cultural contexts. These inspirations led to the creation of a film, an installation, drawings, batik paintings, sculptures and photographs. They tell stories about the inevitability of the downfall/decline, the variability of the world and life in time, the loss of balance, error/deformation/mismatching of elements, and the unreliability of vision. The exhibition takes the shape of an aesthetically uniform installation using the architectural specificity of the gallery. Thanks to the artist, the hall on the ground floor was taken over by the ruins of a temple of some old civilization: fragments of columns, architectural defects. In some places, the viewer will see apparent remnants of polychromes (yellow, red and blue spots) of the relics that skillfully imitate white marble. Several flat elements serve as a table and seats. There, Węglińska laid out her artistic books, in which poetic texts are accompanied by picturesque recordings of impressions from various journeys. Among them, the author placed artefacts referring to the themes of the exhibition and Indonesian culture. Some of them (for example the mask) were the set design for *Tendency to Collapse* film presented in the lower part of the gallery. On the screen placed next to the ruins, we see film frames with the actors against the background of the remains of the temple slowly being overtaken by nature. Węglińska's photographs and drawings are hung on the walls (the drawing motifs resemble shapes taken out of figures illustrating geological processes).

On the way to the screening room, the viewer will find a batik with the motif of a Rose of the Winds. The artist again used four basic colours, which symbolise the directions of the compass or elements/ passions in Indonesian culture. Sculptures hang on the walls — one of them is inspired by Javanese dance masks, another illustrates the diagram of the gravity forces (a circle and arrows pointing downwards). An attentive viewer will also see a relief with a uroboros motif.

The film *Tendency to Collapse* was made during the artist's last visit to Indonesia, in cooperation with local artists: two traditional dancers (Anter Asmorotedjo and Anita Listyaningrum) and a master of local martial arts (Ruben Panginkayon), who agreed to play characters chosen by the artist: Panje and Candra Kirana — a pair of mythical lovers persecuted by insidious fate and Gravity, who personifies the tendency to collapse. The actors are dressed in costumes designed by Marta Węglińska, which creatively reinterpreting the costumes of traditional dancers. Węglińska herself plays the role of a caryatid, a symbol of stability. The choreography was created by the artist in cooperation with the actors. The cinematographer is an Indonesian cinematographer, Adi Semali. The artificial ruins were also created in cooperation with Magdalena Jęczeń.

The film takes place in Yogyakarta: in the ruined Temple of Ratu Boko, a 19th-century palace, the water garden of Warung Boto, as well as in the woods and among the rice fields. The range of colours — yellow/ochre, red, white, blue/black — used in the costumes and set design elements is complemented by the greenery of the plants in the background of the scenes acted out by the drama personae. Węglińska is also the author of the metaphorical text supplementing the film's atmosphere. The soundtrack uses an old Javanese song. The music was composed by J Mo'ong Santoso Pribadi. The *Tendency to Collapse* project combines subjective, existential insights with universal threads present in different cultures (cosmogony and history/human fate). The artist creates a poetic story, creatively juxtaposing motifs from Java and European culture, from high art and folk tradition.

Magda Kardasz

Marta Węglińska (ur. 1990). Absolwentka intermedii oraz malarstwa na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu (2016, 2014). Pracuje podróżując, co w dużej mierze określa jej zainteresowania. Działa według zasady „akcja–reakcja”, odpowiadając na zastane sytuacje, zasłyszane historie i opowieści, poznane osoby, lokalną kulturę i tradycję. Przetwarza i łączy dane, tworzy sieci znaczeń. Interesuje się

zagadnieniem translacji kulturowej. Zajmuje się filmem eksperymentalnym, książkami artystycznymi, fotografią i tekstem. Od 2013 roku tworzy wystawy jako kuratorka i współzałożycielka kolektywu Silverado. Czterokrotna stypendystka MKiDN. Laureatka międzynarodowego stypendium Darmasiswa RI w Indonezji. / (born 1990). Graduate of intermedia and painting at the Poznań University of Art (2016, 2014). She works

while travelling, which largely describes her interests. She works according to the 'action–reaction' principle, responding to situations she has observed, stories and tales she has heard, people she has met, as well as local culture and tradition. She processes and combines data, creating networks of meanings. She is interested in the concept of cultural translation. She is involved in experimental film, artistic books, photography and

text. Since 2013, she has been creating exhibitions as a curator and co-founder of the Silverado collective. She has received four scholarships from the Ministry of Culture and National Heritage. Winner of the international Darmasiswa RI scholarship in Indonesia.

Wybrana działalność / Selected activity:
2018 *Wearing a Cosmos*, Green Art Space, Yogyakarta

2017 AiR Sesama, Yogyakarta *You're a master at capturing my desire and affection*, AiR RedBase Foundation, Yogyakarta *Eurasia*, University of the Arts, Toni Areal, Zurich / Zurich 2015 *Chorus*, Alt_Cph 15 — Alternative Art Fair, Kopenhaga / Copenhagen *Modern Art Desserts*, Supermarket — Independent Art Fair, Sztokholm / Stockholm Biennale WRO, Wrocław

MIJESCE PROJEKTÓW ZACHĘTY

wystawa / exhibition
MARTA WĘGLIŃSKA
UPADEK. GRAWITACJA / TENDENCY TO COLLAPSE
kuratorka / curator: Magda Kardasz
współpraca / collaboration: Julia Harasimowicz
realizacja wystawy / exhibition production:
Marek Janczewski i zespół / and team

28.07–23.09.2018
wtorek–niedziela 12–20 / Tuesdays–Sundays 12–8 p.m.
ul. Gálczyńskiego 3, 00-362 Warszawa
+48 22 826 01 36
mpz@zacheta.art.pl
zacheta.art.pl

Podziękowania dla Fundacji Razem Pamoja za udostępnienie przestrzeni Sesama w Yogyakarcie na próby do filmu *Sklonność do upadku*. We would like to thank the Razem Pamoja Foundation for making the Sesama Art Space in Yogyakarta available for the rehearsals for the film *Tendency to Collapse*.

ZACHĘTA

folder
wydawca / publisher:
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki
pl. Małachowskiego 3, 0-916 Warszawa
dyrektorka / director: Hanna Wróblewska

według projektu graficznego / after graphic design
by Jakub Jezierski
tłumaczenie / translation: Paulina Bożek
redakcja / editing: Jolanta Pieńkos
łamanie / typesetting: Krzysztof Łukawski
© Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2018
Tekst dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa–Na tych samych warunkach 3.0 Polska
Text is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported license
druk / printed by ARGRAF, Warszawa

sponsor MIEJSCA PROJEKTÓW ZACHĘTY
sponsor of ZACHĘTA PROJECT ROOM

BENQ

sponsorzy wernisażu
sponsors of the opening reception

CHOCOLISSIMO

Freixenet

patroni medialni
media patronage

STOLICA

artinfo.pl

na odwrocie / back page:

książki artystyczne /
art books, 2013–2016
Sklonność do upadku /
Tendency to Collapse, 2018, film
dzięki uprzejmości artystki /
courtesy of the artist